

به مناسبت هفته کرامت
شادی نقاره‌ها

حجت‌الاسلام والمسلمین طه موسوی

مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه
در موسسه آموزش عالی هلال

نقاره‌ها برای که به صدا درمی‌آیند؟ ۱۱ ذی‌القعده میانه قرن دوم هجری قمری مصادف است با ولادت علی بن موسی الرضا (ع)؛ ولادتی که به درستی با بزم و جشن همراه است و نقاره‌ها هم بخشی از همین جشن بزرگند. اما پرسش امروز نگارنده این است؛ نقاره‌ها برای که به صدا درمی‌آیند؟ برای چه شخصیتی و با سیره و رفتاری؟

سیره رفتاری حضرت رضاع (ع) امروز می‌تواند درس آموخته‌ای برای دنیا و توشه‌ای برای آخرت‌مان باشد. برای ما که گم کرده راهیم در بیابان پر از فراز و نشیب روزگار. نقاره تلنگری است برای این انسان گم کرده راه. باید توجه کنیم به این صدای نقاره، در عبادت‌مان، در بندگی و در توجه به نیازمندان و گرفتاران.

حضرت رضاع (ع) در هدایت و شیوه زندگی همیشه یک الگوی تمام عیار است. به‌طور مثال در روایات معتبر داریم که امام رضاع (ع) سخن کسی را قطع و جلوی هیچ‌کس پیش از راز نمی‌کرد. هیچ‌گاه در راه آب دهان نمی‌انداختند؛ لباس‌هایشان در عین سادگی مرتب و پاکیزه بود. سائلی را ناامید و تحقیر نمی‌کردند و با مخالف اعتقادی خودش دشمنی نمی‌ورزیدند. به این نکات باید توجه کرد، حضرت رضاع (ع) در بحث و مناظره با مخالفان همیشه مشی وی استدلال و منطقی بود، نه تخریب و فرافکنی و صدها فضیلت دیگر که در این مجال کوتاه نمی‌گنجد.

اما یکی از نکات برجسته معصومین، رافت و پاسخگویی بوده است. این مهم در مشی و منطق امامان معصوم خصوصاً در سیره امام رضاع (ع) به وضوح قابل رؤیت است. در عصر امام هشتم منتقدان به مبانی اعتقادی اسلام که اغلب از پیروان ادیان و مذاهب دیگر یا مخالفان جدی اسلام بودند، به راحتی در کرسی‌های علمی و نشست‌های علمی به بیان نظرات و شبهات علمی می‌پرداختند و امام (ع) با شیوه‌های کارآمد و سعه صدر منحصر به فرد به نکات مطرح‌شده در جلسات پاسخ می‌دادند. در برابر انتقاد بردبار بودند و با استدلال منطقی پاسخ می‌دادند. چه بسا بسیاری از مردم عصر امام در اعتقادات، شبهات جدی داشتند، اما با آن در حد فهم و قدرت دریافت به صورت منطقی سخن می‌گفتند.

اما امروزه به مراتب شاهد هستیم که خیلی از بحث‌های علمی به دلیل رعایت نکردن حریم وحدت بین مذاهب و ادیان بدون نتیجه و حتی مشمول اثرات منفی قرار می‌گیرد، ولی امام رضاع (ع) در مناظرات علمی با رعایت اصل احترام به مبانی و اعتقادات پیروان مذاهب در بحث‌ها ورود داشتند که شیوه اثرگذاری بوده است. این چند صفت بخش اندکی از سیره رفتاری امام خوبی‌هاست. ما باید این سیره را بشناسیم. نقاره‌ها با صدای خوش همین را می‌گویند و باید گوش دل بدهیم به صدای خوش همین نقاره‌ها. خوش‌بختانه ما ایرانی‌ها با میزبانی امام رئوف هر روز و شب شادمانی خویش را با به صدا درآوردن نقاره‌ها به گوش آسمان و زمین می‌رسانیم و مفتخر به حضور امامی هستیم که پرچمدار حق‌طلبی است.

در پایان به‌عنوان نتیجه سخن باید به همه دوستداران و پیروان حضرت رضاع (ع) گفت: بیایید با مراعات و پیروی از اصولی که امام رضاع (ع) در پیش می‌گرفتند، کمک کنیم محاسن کلام و رفتار حضرت رضا جهانشمول شود و کلام و منطق و شیوه‌شان چراغ راه عالمیان قرار گیرد. و سلام بر شمس الشموس و انیس النفوس و المدفون بارض طوس.

بسیاری از داروهای مورد استفاده بدون نسخه از جمله داروی ضد سرفه، سرماخوردگی، آنفلوآنزا و زکام باعث گیجی ناخواسته می‌شوند که ممکن است رانندگی را با مشکل روبه‌رو کند.

آیینی
به نام نقاره‌زنی

مراسم نقاره‌نوازی آیینی نمادی است که معرف اعتبار، عظمت و شکوه حرم امام رضاع (ع) است. نقاره در فارسی به نوعی ساز کوبی متشکل از دو طبل کوچک متصل به هم اطلاق می‌شود که توسط نقاره‌چی و به وسیله دو چوب که بر طبل نواخته می‌شود، به صدا درمی‌آید. اما نقاره‌نوازی در حرم امام رضا (ع) از اواسط قرن نهم هجری برای نخستین بار به دستور میرزا ابوالقاسم بلبر، نوه گوهرشاد خاتون به سال (۸۶۰ ق) مرسوم شد. از آن زمان به بعد تا حالا علاوه بر شب و روز ولادت ائمه اطهار (ع) و لحظه تحویل سال، هر روز در دو نوبت صبح و عصر حدوداً یک ربع مانده به طلوع و غروب آفتاب به منظور اعلام پایان وقت نماز نقاره می‌نوازند.

به مناسبت هفته کرامت

۱۲ برداشت
از سیره رفتاری
امام خوبی‌ها

بلکه «انسان» در نظر او محترم و عزیز بود.

۱ امام رضا (ع) و رفتار صحیح با فقرا

رفتار متفاوت مردم با فقرا و ثروتمندان باعث شد تا امام رضاع (ع) فرمودند: «هر کسی به فقرا طوری سلام کند که متفاوت با سلام کردنش به ثروتمندان باشد، در روز قیامت خدا را در حالی ملاقات می‌کند که بر او غضبناک است.»

معمربن خلداد هم می‌گوید: وقتی حضرت رضاع (ع) می‌خواستند غذا بخورند یک کاسه بزرگی را کنار سفره می‌گذاشتند و از بهترین غذاها، از هر کدام مقداری، در آن کاسه می‌ریختند و می‌فرمودند که آن را به مساکین بدهند. سپس این آیه مبارکه را قرائت می‌فرمودند: فلا فحتم العقبه - سوره بلد آیه ۱۱ - «پس انسان آن گردنه‌های سخت را نتواند بپیمود.» و بعد می‌فرمودند، چون خداوند می‌دانست که برای هر انسانی آزاد کردن بنده مقدور نیست، با اطعام طعام راهی برای رسیدن به بهشت قرار داد.

۹ حقوق کارگر

سلیمان جعفری می‌گوید: من با حضرت رضاع (ع) وارد منزلشان شدم، حضرت دیدند خدمتکاران مشغول گلکاری هستند و کارگر سیاه‌چهره‌ای هم با آنها مشغول کار است. حضرت فرمودند، این کیست با شما؟ خدمتکاران گفتند او را آورده‌ایم به ما کمک کند و چیزی هم به او بدهیم. حضرت فرمودند که آیا مزد او را معین کرده‌اید؟ گفتند نه، ما هر چه به او بدهیم راضی است. حضرت بسیار خشمگین شدند، من پیش رفته گفتم، فدایتان شوم چرا ناراحت شدید؟! حضرت فرمودند: آخر من چندین بار آنها را از این کار منع کرده‌ام که به هیچ‌کس کاری ندهند مگر اینکه مزد و اجرت او را تعیین کنند.

۱۰ جود و بخشش

پیشوای هشتم (ع) در جود و بخشش نیز سرآمد مردم زمان خود بود. این شهر آشوب می‌نویسد: امام رضاع (ع) در روز عرفه در خراسان، تمام اموال خود را در راه خدا بخشیدند، «فضل بن سهل» گفت: این گونه بخشش زیان آور است. فرمودند: نه، بلکه سودآور است؛ هر گز آنچه را که موجب اجر و پاداش اخروی است غرامت‌شمار.

۱۱ ادای دین

یکی از اهالی مدینه گوید: حضرت رضاع (ع) طبق دستور مامون از مدینه به سوی خراسان رفتند. من چهار هزار درهم از آن حضرت (ع) طلب داشتم که فقط من و آن حضرت (ع) می‌دانستیم، فردای آن روز امام جواد (ع) برای من پیام فرستاد که به نزد ما بیا. من به خانه آن حضرت (ع) رفتم. فرمودند: «حضرت رضاع (ع) از مدینه رفت آیا تو چهار هزار درهم از آن حضرت (ع) طلب داری؟» گفت: آری. گوشه جان‌ماز را بلند کرد، دیدم دینارهایی در آنجاست. آنها را بابت طلبکاری‌ام به من داد که قیمت آن چهار هزار درهم بود.

فهرست منابع:

پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه
پایگاه اطلاع‌رسانی تبیان

و مطمئن نباشید که همیشه برای شما باقی خواهد ماند؛ اگر از دستتان رفت، چه بسا برنگردد.

۸ لذت از زندگی

داشتن در آمد درست و مناسب امری پسندیده و لازم برای یک زندگی ابرومندانه است، ولی متأسفانه تب

برداشت ۱۲

لبخند یک صفت رضوی

از جمله مصادیق کار خیر و نیکی به دیگران گشاده‌رویی است. فرض کنید صبح از منزل خارج شده‌اید و در کوچه یا خیابان یا محل کار فرد یا افرادی را می‌بینید که لبخند بر لب ندارند، اخم کرده‌اند، پیشانی در هم کشیده‌اند و عصبانی به نظر می‌آیند. فرض دیگر اینکه صبح از منزل بیرون رفته‌اید و در خیابان یا اداره با افرادی برخورد می‌کنید که لبخند بر لب دارند، اخم نکرده‌اند، رخساره آنها باز است و با شادی و نشاط با شما روبه‌رو می‌شوند. سوال این است که کدام یک از این وضعیت به شما کمک می‌کند؟ و کدام یک از این دو دسته انسان‌ها «بیرونی لازم» برای فعالیت روزانه به شما «می‌بخشند»؟ پرواضح است که فرض دوم، مصداق یاری‌رسانی و نشاط‌بخشی است. ابراهیم بن عباس که از یاران باوفای حضرت رضاع (ع) است سخنی جالب درباره آن بزرگوار می‌گوید: هر گز امام رضاع (ع) را ندیدم که تبسم نداشته باشند. تبسم مهمترین مصداق گشاده‌رویی است. انسان می‌تواند با رخساره‌ای باز و چهره‌ای گشاده به دیگران پیام دوستی و محبت دهد. تبسم بی‌هزینه‌ترین رفتار مثبت اجتماعی است.

پولدار شدن در عده‌ای سبب شده است تا همه زندگی خود را وقف کار کنند. این گروه فراموش کرده‌اند که کار برای زندگی است، نه زندگی برای کار. زیاده‌روی در به دست آوردن پول، آن هم به هر قیمت ممکن سبب شده است تا بسیاری افراد از نعمت آرامش در زندگی محروم بمانند. برای درمان بودن از چنین آسیبی بجاست قدری در سفارش امام رضاع (ع) اندیشه کنیم. «هر کس به مال حلال اندک قانع باشد، زندگی بر او آسان خواهد شد و خدای تعالی مشکلات زندگی و راه‌حل‌های آن را به او نشان می‌دهد و سرانجام با ایمانی سالم از دنیا به خانه آخرت خواهد رفت.»

۷ پاکیزه و آراسته باشید

روابط اجتماعی بخشی از برنامه‌های روزانه ما را بر می‌سازد. هر کدام از ما در هر سن و موقعیتی ناگزیر از برقراری ارتباط با دیگران هستیم. در این زمینه توجه به نکاتی ریز در رعایت دیگر مهارت‌های ارتباطی می‌تواند حضور اجتماعی ما را جذاب‌تر کند. آراستگی و معطر بودن از معیارهایی است که هم در ارتباطات فردی کاربرد دارد و هم در رابطه‌های اجتماعی. از این رو در سفراتی از امام هشتم چنین آمده است: شایسته نیست هیچگاه انسان عطر و بوی خوش را ترک کند و اگر در هر روز برایش ممکن نیست، دست یک‌بار روز در میان عطر بزند و اگر این مقدار هم نتواند، هفته‌ای یک‌بار یا در هر جمعه عطر بزند و این کار را ترک نکند.»

۹ ارزش قابل شدن برای انسان

در چشم امام رضاع (ع) همه افراد از نظر انسانی مقام و ارزش داشتند و به آنان احترام می‌گذاشت و برابری انسان‌ها را در حقوق ملاحظه می‌کرد؛ از تحقیر انسان‌ها و بست‌شمردن آنان و توهین و استهزا سخت جلوگیری می‌کرد و شکل و شمایل و رنگ و ثروت و ... ملاک نبود.

